

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2015. gada 9. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 111/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma (turpmāk – Juridiskās palīdzības likums) 6. panta 11. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. un 92. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta pirmajai daļai.

2. Juridiskās palīdzības likuma 6. pants regulē juridiskās palīdzības atteikuma pamatus. Tā 11. punktā noteikts, ka juridisko palīdzību atsaka, ja tā ir saistīta ar morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 1. un 16. pantā.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu un 19.² panta pirmo daļu pieteikumu var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Šīs normas prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir vairākkārt lūdzis Juridiskās palīdzības administrācijai piešķirt viņam valsts nodrošināto juridisko palīdzību civiltiesiska rakstura strīda risināšanā prasībā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu. Juridiskās palīdzības administrācija minētos lūgumus ir noraidījusi.

Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota ar vairākiem Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumiem. Proti, Juridiskās palīdzības administrācijas (*datums*) lēmumu [..], (*datums*) lēmumu [..], (*datums*) lēmumu [..], (*datums*) lēmumu [..], *datums* lēmumu [..] un (*datums*) lēmumu [..].

Līdz ar to pastāv pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzēju, un viņš ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa paredz, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt šā panta ceturrtās daļas pirmais teikums paredz: pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

No pieteikuma ir secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem aizstāvēt savas pamattiesības un daļu no Juridiskās palīdzības administrācijas lēmumiem apstrīdējis Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Proti, Juridiskās palīdzības administrācijas (*datums*) lēmums [..], (*datums*) lēmums [..], (*datums*) lēmums [..] un (*datums*) lēmums [..] tika apstrīdēti augstākā iestādē, kā arī Administratīvajā rajona tiesā.

Administratīvā rajona tiesa ar (*datums*) spriedumu lietā [..], (*datums*) spriedumu lietā [..] un (*datums*) spriedumu lietā [..] pieteikumus noraidījusi. Minētie spriedumi saskaņā ar Juridiskās palīdzības likuma 26. panta otro daļu tika pārsūdzēti Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā (turpmāk – Augstākā tiesa). Ar Augstākās tiesas (*datums*) rīcības sēdes lēmumu lietā [..], (*datums*) rīcības sēdes lēmumu lietā [..] un (*datums*) rīcības sēdes lēmumu lietā [..] atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību. Minētie lēmumi nav pārsūdzami.

Pieteikums sakaru iestādē nodots 2015. gada 29. jūnijā.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, un ir ievērots Satversmes tiesas likumā noteiktais termiņš pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtās daļas prasībām.

7. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

No Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta izriet, ka pieteikumā nepieciešams juridiski pamatot katras apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiskā spēka tiesību normai. Turklāt pieteikumā jāpamato, ka tieši šī neatbilstība izraisa pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu.

Par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē ir uzskatāma tiesību normu satura analīze, paskaidrojumi, kādā veidā apstrīdētā norma ierobežo pieteikuma iesniedzēja pamattiesības, apstrīdētās normas pieņemšanas procedūras tiesiskuma izvērtējums, kā arī pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa un samērīguma izvērtējums.

Turklāt, ja pieteikumā ir ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Konvencijas normai, Pieteikuma iesniedzējam jāpamato arī tas, kādēļ apstrīdētās normas atbilstība Konvencijas normai būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normas. Proti, jāpamato, ka Konvencijas norma paredz plašāku tiesību aizsardzību nekā Satversmes norma.

7.1. Pieteikumā nav pamatots tas, kādas pamattiesības Pieteikuma iesniedzējam izriet no Satversmes 89. panta.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma neatbilstot Satversmes 92. pantam, jo liedzot trūcīgai vai maznodrošinātai personai saņemt kvalificētu juridisko palīdzību.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. pantā nostiprinātās pamattiesības var ierobežot, bet ir jāpārbauda, vai ierobežojums ir attaisnojams, proti, vai: 1) tas ir noteikts ar likumu; 2) tam ir leģitīms mērķis; 3) tas ir samērīgs (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2003. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 secinājumu daļas 1.2. punktu*).

Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums apstrīdētās normas neatbilstībai Satversmes 92. pantam, proti, pamatojums tam, kāpēc apstrīdētajā normā ietvertais ierobežojums būtu uzskatāms par nesamērīgu. Tāpat pieteikumā nav sniegts arī juridiskais pamatojums tam, kāpēc valstij būtu pienākums nodrošināt juridiskās palīdzības sniegšanu visās civillietās.

Pieteikuma iesniedzējs arī uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Konvencijas 6. panta pirmajai daļai, tomēr pieteikumā nav sniegts šāda viedokļa juridiskais pamatojums. Tāpat Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis juridisko pamatojumu tam, kādēļ apstrīdētās normas atbilstība Konvencijas normai būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normas. Proti, nav pamatots tas, ka Konvencijas 6. panta pirmā daļa paredzētu atšķirīgu tiesību aizsardzības apjomu nekā Satversmes 92. pants.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā un 19.² panta sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 111/2015).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis